

การพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

A Development of the Quality Rating System Cluster of Rajamangala University of Technology

ธนานันต์ กุลไพบุตร (Thananun Kunpaibutr)*

ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย (Dr.Phaisan Suwannoi)**

ดร.ทวิกา ตั้งประภา (Dr.Taviga Tangprapa)***

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) พัฒนารูปแบบการวัด ประสิทธิภาพ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 2) พัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และ 3) ประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะคือ 1) ระยะพัฒนารูปแบบการวัด ประสิทธิภาพ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ทั้ง 9 แห่ง จำนวน 144 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินความสอดคล้ององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 2) แบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบ

ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 2) ระยะพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำระบบการจัดระดับคุณภาพมหาวิทยาลัยทดลองใช้กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมินระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและคู่มือการใช้ระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 3) ระยะการประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้บริหารและผู้ประสานงานหน่วยงานประกันคุณภาพที่เป็นมหาวิทยาลัยใช้ทดลองระบบการจัดระดับคุณภาพมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 4 แห่ง ๆ ละ 2 คน จำนวน 8 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการวัด ประสิทธิภาพ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่ามี 11 องค์ประกอบ 34 ตัวบ่งชี้

2. ผลการพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบการจัดระดับ, ประสิทธิภาพระบบ

KeyWords: Development of the rating system Efficiency of system

* นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1) การออกแบบหรือการสร้างระบบการจัดระดับคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อให้ทราบจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และการกำหนดน้ำหนักองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (2) ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล กับมหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่ง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามคู่มือระบบการจัดระดับคุณภาพ และ การวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การคำนวณผลการจัดระดับคุณภาพและการเปรียบเทียบผลการจัดระดับคุณภาพกับเกณฑ์ที่กำหนด (3) ด้านผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ การรายงานผลการจัดระดับคุณภาพ ดังนี้ (1) กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (2) แต่ละมหาวิทยาลัย และ (4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ แนวทางการนำผลการจัดระดับไปใช้ (1) กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และ (2) แต่ละมหาวิทยาลัย

2) การทดลองใช้ระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กับมหาวิทยาลัย 4 แห่ง พบว่า ผลการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง ซึ่งโดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ทั้ง 4 แห่ง

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้

1) ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 มาตรฐาน และ 2) ผลการประเมินความพึงพอใจระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop the factors, indicators, and criteria in rating of quality in Rajamangala Universities of Technology, 2) to develop the system for rating the quality in Rajamangala Universities of Technology, and 3) to evaluate the efficiency of system for rating the quality in Rajamangala Universities of Technology. The research comprise of 3 phases : Phase I, the developing of factors, indicators, and criteria for rating the quality in Rajamangala Universities of Technology. The samples were 144 administrators from 9 Rajamangala Universities of Technology which were selected by purposive sampling. The instruments included : the IOC Fronto of the factors, indicators, and criteria in rating of quality in Rajamangala Universities of Technology, and the questionnaire to evaluate of appropriateness quality in Rajamangala Universities of Technology. Phase II, the developing of system for rating the quality in Rajamangala Universities of Technology. The samples were 6 experts which were selected by purposive sampling. The System were tried out in 4 universities. The instruments included ; the evaluation from of system for rating of quality in Rajamangala Universities of Technology, and the quality rating system manual Phase III, the evaluation of the efficiency of system for rating the quality in Rajamangala Universities of Technology. The samples were the administrators and coordinators of quality assurance work units from 4 universities, 2 persons each university, total of 8 persons. They were selected by purposive sampling. The instruments employed in this phase was the efficiency evaluation form of system for rating order of quality in Rajamangkala Universities of Technology. The statistic using for data analysis included Mean, and Standard deviation. The research findings could be concluded as follows:

1. The findings, in developing the factors, indicators, and criterias n rating of quality in Rajamangala Universities of Technology, found that there were 11 factors, and 34 indicators.

2. The development of system for rating of quality in Rajamangala Universities of Technology consisted of the following processes :

1) The design or the construction of the quality rating system consisted of input, process, output and feedback. The system was trialed with the four Rajamangala Universities of Technology. The result was summarized as follows : 1) The input were the objectives of quality rating system in Rajamangala Universities of Technology and the determination of weight used in quality rating of the universities. 2) The process was data collection. each of four Rajamangala Universities of Technology collected their own data based on the quality system manual and then, the data was analyzed. The scores obtained were calculated to rate and compare qualities with the criteria. 3) The output was two-ways of reports for the quality rating system. (1) Rajamangala Universities of Technology as a whole, and (2) each Rajamangala Universities of Technology as a whole. And 4) The feedback was the way the result of quality rating was used: (1) Rajamangala Universities of Technology as a whole and (2) each Rajamangala Universities of Technology as a whole.

2) The quality rating system was implemented in four Rajamangala Universities of Technology and the output was the following results: as a whole, Rajamangala Universities of Technology were at a “High” level of quality, and the four Rajamangkala Universities of Technology were at a “High” level of quality.

3. The findings from evaluation of system for rating of quality in Rajamangala Universities of Technology, found that in overall, the administrators’ satisfaction was in “High” level. It was also the overall evaluation for effectiveness of the quality of system for rating of quality in Rajamangala Universities of Technology, the quality was in “High” level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1) เมื่อปี พ.ศ. 2542 ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) เมื่อปี พ.ศ.2545 มาตรา 47 ถึง มาตรา 51 กำหนดให้มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา สำหรับใช้พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือได้ว่ามีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิด “มาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547) ซึ่งมหาวิทยาลัยทั่วโลกมุ่งเน้นและให้ความสำคัญ สำหรับเป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารได้ทราบจุดแข็ง และจุดที่ควรพัฒนามหาวิทยาลัยตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาครั้งที่ 2 พ.ศ. 2549 - 2553 ที่ผ่านมานั้น พบว่ามีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 5 แห่ง ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552) ซึ่งมีสาเหตุมาจากมหาวิทยาลัยทั้ง 9 แห่ง ไม่ได้อยู่ในกลุ่มสถาบันเดียวกัน จึงทำให้ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพแตกต่างกัน

กลไกหนึ่งที่สำคัญในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบัน คือ การจัดระดับ (Rating) คุณภาพมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพของ

มหาวิทยาลัย ที่จัดการศึกษาในรูปแบบเดียวกัน ซึ่งมีการนำเสนอผลการประเมินคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยการนำคะแนนที่ได้นั้น มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คุณภาพที่ผู้ดำเนินการจัดระดับคุณภาพได้กำหนดไว้ การจัดระดับคุณภาพของมหาวิทยาลัยนั้นโดยภายในกลุ่มมหาวิทยาลัย อาจมีคุณภาพใกล้เคียงกันในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งวิธีการจัดระดับคุณภาพจะไม่ได้สนใจว่ามหาวิทยาลัย หรือสิ่งที่ต้องการจัดระดับคุณภาพมหาวิทยาลัยใดดีกว่ากัน (Hayes, 1997; Gordon and Essner, 1998 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช, 2542)

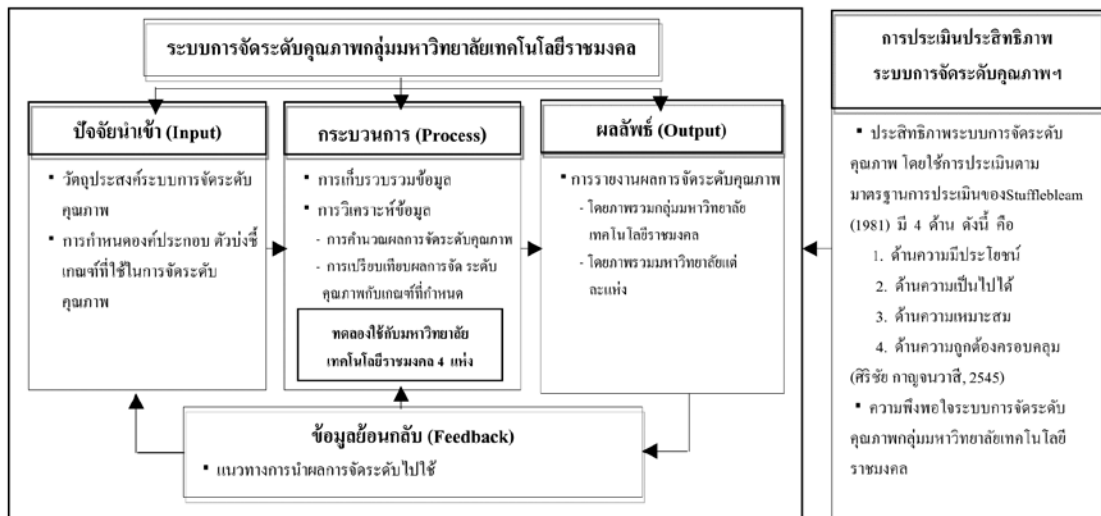
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาและประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบเข้ามาช่วยในการออกแบบการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลได้มีเครื่องมือสำหรับใช้ตรวจสอบ

คุณภาพภายนอกได้อีกแนวทางหนึ่ง นอกจากนั้นมหาวิทยาลัย จะได้มีความหนักและมีความตื่นตัวในการปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลให้เกิดคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง (Bernardino, Pedro and Marques, 2009)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 การพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระยะพัฒนางานประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2) กำหนดเกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

3) สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีองค์ประกอบคุณภาพที่เกี่ยวข้อง 11 องค์ประกอบ 38 ตัวบ่งชี้

4) เพื่อสร้างแบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้

1) สร้างแบบสอบถามในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพ เพื่อให้ผู้บริหารแสดงความคิดเห็น องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่เหมาะสม

2) นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่ง จำนวน 144 คน

3) การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4) สรุปรายงานผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2. ระยะพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบหรือการสร้างระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

1) กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2) กำหนดแนวคิดระบบการจัดระดับคุณภาพประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ระบบการจัดระดับคุณภาพ และการกำหนดน้ำหนักองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพ (2) กระบวนการ (Process) ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล

และการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การคำนวณผลการจัดระดับคุณภาพ และการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (3) ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ ผลการจัดระดับคุณภาพ (4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ แนวทางการนำผลการจัดระดับไปใช้

4) สร้างคู่มือระบบการจัดระดับคุณภาพ (ฉบับร่าง) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การบ่งชี้ ความเหมาะสม ความครอบคลุม

5) การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการออกแบบหรือการสร้างระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

1) ผู้วิจัยประสานงานกับ ผู้บริหารและผู้อำนวยการสำนักงานหน่วยงานประกันคุณภาพ เพื่ออธิบายคู่มือการใช้ระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2) วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดระดับคุณภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง มีวิธีการคำนวณ ดังนี้ (1) นำคะแนนรวมองค์ประกอบตั้ง แล้วหารด้วยคะแนนที่ได้ ผลที่ได้คือ ค่าเฉลี่ย (2) นำค่าคะแนนเฉลี่ยทั้ง 11 องค์ประกอบทั้งหมด หารด้วย 11 องค์ประกอบ ผลที่ได้เท่ากับ ค่าเฉลี่ยรวม (3) นำผลการจัดระดับคุณภาพมหาวิทยาลัย มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3) สรุปผลการทดลองใช้ระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

3. ระยะประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2) สร้างแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคล (ฉบับร่าง) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

3) นำแบบประเมินไปเก็บข้อมูลกับ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 8 คน

4) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5) สรุปผลการประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

1) กำหนดวัตถุประสงค์ ความพึงพอใจที่มีต่อระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ร่าง) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

3) นำแบบสอบถามเก็บข้อมูลกับผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง 8 คน

4) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5) สรุปผลความพึงพอใจที่มีต่อระบบการจัดระดับคุณภาพการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาองค์ประกอบตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยพิจารณาจากค่าคะแนนตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป พบว่ามี 11 องค์ประกอบ 34 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. คุณภาพบัณฑิต ได้แก่ บัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำ ความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิต

คุณภาพบัณฑิตปริญญาตรี/โท/เอก **2. คุณภาพหลักสูตร**

ได้แก่ จำนวนหลักสูตรทุกระดับ ความพึงพอใจนักศึกษาต่อหลักสูตร

3. การพัฒนาสถาบัน ได้แก่ การพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นของหน่วยงาน การพัฒนาบัณฑิตเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์ การพัฒนาสถาบันเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์

4. การเรียนการสอน ได้แก่ ความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอนของอาจารย์โดยนักศึกษา ความพึงพอใจนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ผลการประเมินการสอนอาจารย์โดยนักศึกษา

5. บริหารจัดการ ได้แก่ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ การพัฒนาสถาบัน

6. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ผลการประเมินนักศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของทำเลที่ตั้ง ความพึงพอใจนักศึกษาที่มีต่อ ห้องสมุด อุปกรณ์การศึกษา สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

7. งานวิจัย ได้แก่ งานวิจัย/งานสร้างสรรค์ที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ งานวิจัย/งานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์/เผยแพร่ เงินสนับสนุนงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ต่ออาจารย์จากหน่วยงานภายใน เงินสนับสนุนงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ต่ออาจารย์จากหน่วยงานภายนอก

8. ศักยภาพอาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ได้รับแต่งตั้ง/เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/กรรมการวิชาการ/กรรมการวิชาชีพ/วิทยากร เพื่อบรรยายให้หน่วยงานภายนอก อาจารย์มีตำแหน่งวิชาการ สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา อาจารย์มีวุฒิการศึกษาระดับ ป.เอก

9. ความมีชื่อเสียง ได้แก่ นักศึกษา/ศิษย์เก่าได้รับรางวัลระดับชาติ/นานาชาติ อาจารย์ได้รับรางวัลระดับชาติ/นานาชาติ (3) รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน ผลงานวิชาการได้รับการรับรองคุณภาพ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ผลงานวิจัยได้รับการอ้างอิง (Citation) ในวารสารวิชาการ ระดับชาติ/นานาชาติ

10. ความร่วมมือ ได้แก่ โครงการความร่วมมือการบริการวิชาการ โครงการความร่วมมืองานวิจัย การจัดประชุม/สัมมนาวิชาการของมหาวิทยาลัยระดับชาติ/นานาชาติ

11. การเงินและงบประมาณ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในห้องสมุดคอมพิวเตอร์ ศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษา

การพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มี 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการออกแบบหรือการสร้างระบบการจัดระดับคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

การพัฒนาระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มี 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการออกแบบหรือการสร้างระบบการจัดระดับคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และการกำหนดน้ำหนักองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 2) กระบวนการ (Process) ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามคู่มือระบบการจัดระดับคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณการจัดระดับคุณภาพของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (3) ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ การรายงานผลการจัดระดับคุณภาพ ดังนี้ คือ 1) กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 2) แต่ละมหาวิทยาลัย และ (4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ แนวทางการนำผลการจัดระดับไปใช้ (1) กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และ (2) แต่ละมหาวิทยาลัย 2) ขั้นตอนการทดลองใช้ระบบการจัดระดับคุณภาพกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง พบว่า ผลการจัดระดับคุณภาพ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง ซึ่งโดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีทั้ง 4 แห่ง

การประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้ 1) ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยให้ผู้ใช้ผลการจัดระดับคุณภาพ คือ มหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่ง พิจารณาประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดระดับคุณภาพ โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 มาตรฐาน และ 2) ผลการประเมินความพึงพอใจระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยผู้บริหารและผู้ประสานงานหน่วยงานระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่ง เป็นผู้ประเมินความพึงพอใจระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย จากการพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์คุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล องค์ประกอบด้วยองค์ประกอบคุณภาพ 11 องค์ประกอบ 34 ตัวบ่งชี้ ซึ่งองค์ประกอบที่

ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ มีความเกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ได้แก่ การวิจัย คุณภาพบัณฑิต สิ่งอำนวยความสะดวก การเงิน และงบประมาณ การพัฒนาสถาบัน ศักยภาพอาจารย์ และความเสี่ยงชื่อเสียง ดังกล่าวนั้น จะเป็นองค์ประกอบโดยทั่วไป ไม่ใช่เป็นองค์ประกอบที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สอดคล้องกับการศึกษาของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช (2541) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัย พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพมหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ จำนวนบทความที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์ การจัดประชุมวิชาการ เพื่อเป็นสิ่งเผยแพร่ผลงานวิจัย คุณภาพของบัณฑิตและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและส่งผลให้มีการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยต่อไป

ผลจากการทดลองใช้ระบบการจัดระดับคุณภาพกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง พบว่า รายงานผลการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลนั้น โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี สามารถสะท้อนคุณภาพที่เป็นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาปรับปรุง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจวางแผนพัฒนาคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล นอกจากนี้สามารถรายงานผลการจัดระดับคุณภาพแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่ออธิบายจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของมหาวิทยาลัย โดยการนำเสนอตามองค์ประกอบแทนผลการจัดอันดับตามคะแนนรวมเท่านั้น (สุวิมล ว่องวาณิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน เห็นว่าในการรายงานผลการจัดระดับคุณภาพมหาวิทยาลัย ควรจะนำเสนอแยกเป็นรายมหาวิทยาลัย อุทุมพร จารมรามา (2540) ซึ่งผลจากการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทำให้ผู้บริหารได้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพของกลุ่มมหาวิทยาลัยโดยภาพรวม และคุณภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละแห่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์มาก ในการกำกับตรวจสอบ และติดตามก่อนที่มีการประเมินคุณภาพภายนอกของกลุ่มมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการนำระบบมาใช้กับระบบประกันคุณภาพสำหรับกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2) ควรให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพสำหรับกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยมีการเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีการศึกษาองค์ประกอบ 11 องค์ประกอบ และ 34 ตัวบ่งชี้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์

ในการวางแผน ติดตาม กำกับดูแลคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

2) ควรมีหน่วยงานที่เป็นตัวแทนรับผิดชอบ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Dateline Data) ที่เหมาะสม สำหรับใช้ติดตามและตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

3) ผู้บริหารและผู้ประสานงานหน่วยงานระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ควรติดตามผลการจัดระดับคุณภาพมหาวิทยาลัย โดยการนำระบบการจัดระดับคุณภาพกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ไปใช้ควบคู่กับระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก

เอกสารอ้างอิง

ชูเวช ขาญสง่าเวช. (2542). การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ : แนวทางสำหรับประเทศไทย.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ทวิกา แก้วมกระโทก. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดอันดับและระดับคุณภาพหลักสูตร : การประยุกต์

ใช้เทคนิคเฮชแอลเอ็มและการวิเคราะห์จัดกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ร่องวาณิช. (2541). การวิเคราะห์การจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศในเอเชีย.

กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ร่องวาณิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของ

ประเทศไทยในเอเชีย ปี 2540 – 2542. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2555, จาก [http://th.wikipedia.org/wiki/สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา_\(องค์การมหาชน\)](http://th.wikipedia.org/wiki/สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา_(องค์การมหาชน)).

_____. (2552). การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ระดับอุดมศึกษา (ปี 2549 – 2551). พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร จามรมาน. (2540). การจัดอันดับมหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

Bernardino, Pedro and Marques, Rui Center of Urban and Regional Systems Technical University of

Lisbon. (2009). Academic rankings: an approach to a Portuguese ranking. Retrieved August

31, 2012, from. http://mpira.ub.uni-muenchen.de/17297/1/Manuscript_PB_RCM.pdf

Muhammad, Ismail (2008). Ranking of universities: 2nd International Conference on Assessing

Quality in Higher Education. Retrieved March 15, 2012, from [https://doc-04-94-docviewer.](https://doc-04-94-docviewer.googleusercontent.com)

[googleusercontent.com](https://doc-04-94-docviewer.googleusercontent.com)